

Ορεινή διάσωση στην Ελλάδα μια πονεμένη ιστορία

Επιμελείται
ο **ΑΡΗΣ**
ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ
aritheo@otenet.gr

Ο οδηγός βουνού Χρήστος Λάμπρης ανοίγει το φάκελο της ορεινής διάσωσης με αφορμή το πρόσφατο ορειβατικό ατύχημα στην Τύμφη

Ο οδηγός βουνού με μεγάλη εμπειρία που ειδικεύεται εδώ και πολλά χρόνια στον τουρισμό βουνού, ο Χρήστος Λάμπρης καταθέτει τις απόψεις του για τη ζοφερή πραγματικότητα της ορεινής διάσωσης στη χώρα μας και ανοίγει διάλογο για το τι πρέπει να γίνει στο μέλλον.

Το πρόσφατο ορειβατικό ατύχημα στην Τύμφη, αποτέλεσε την αφορμή, να αποκαλυφθεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα η ζοφερή πραγματικότητα της ορεινής διάσωσης στη χώρα μας. Τρεις ορειβάτες έκαναν μια διάσχιση στην περιοχή. Κινούνταν σε μια κορυφογραμμή που από τη μια πλαγιά ήταν ομαλή και από την άλλη είχε γκρεμό. Ο ένας ορειβάτης αποφάσισε να πάει στην άκρη του γκρεμού για να βγάλει μια φωτογραφία. Βρέθηκε όμως επάνω σε ένα ασταθές φρούδι χιονιού, το οποίο υποχώρησε και έπεσε στο κενό. Οι άλλοι δυο ορειβάτες κάλεσαν την πολιτική προστασία η οποία με τη σειρά της κινητοποίησε τις ομάδες διάσωσης. Ήρθε ένα ελικόπτερο super ryma φορτωμένο με δυο βάρκες ναυτοδιάσωσης και έξι δυνατούς άντρες ειδικευμένους στη ναυαγοσωστική! Μια ομάδα της ΕΜΑΚ ανέβηκε ως το ορειβατικό καταφύγιο και παρέμεινε εκεί αδυνατώντας να κάνει κάτι περισσότερο. Η δε πολυδιαφημισμένη Ελληνική Ομάδα Διάσωσης έφτασε ως το Πάπιγκο

και επιχειρούσε από ... το καφενείο του χωριού. Την επόμενη ανέβηκαν δυο καλύτερα εκπαιδευμένες ομάδες της ΕΜΑΚ και ήρθαν άλλα δυο ελικόπτερα τα οποία βοήθησαν να βγάλουν ... φωτογραφίες της ορθοπλαγίας. Το σκηνικό αυτό συνεχίστηκε με κάποιους να λένε στην οικογένεια ότι θα τον βρουν την Άνοιξη. Η οικογένεια δεν αποδέχθηκε αυτό το ενδεχόμενο και έτσι κάλεσε μια ομάδα διάσωσης που εδρεύει στις Ελβετικές Άλπεις, οι οποίοι εντός 45 λεπτών ανέσπυραν το νεκρό.

Υπήρχαν και στο παρελθόν ατυχήματα σε Ελληνικά βουνά, ορειβατικά, αεροπορικά ή άλλα, και χρειάστηκε αρκετές φορές να δοκιμαστούν οι μηχανισμοί της ορεινής μας διάσωσης. Ακολουθούσαν ανακοινώσεις ή δελτία τύπου προς ενημέρωση του κοινού, με κοινό παρανομαστή το πόσο επιτυχημένη ήταν η επέμβαση της μιας ή της άλλης ομάδας, και είναι γεγονός ότι το μη ειδικό κοινό είχε δημιουργήσει την εντύπωση ότι στην Ελλάδα έχουμε ορεινή διάσωση και μάλιστα ότι έχει και επιτυχίες. Ωστόσο οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ γνώριζαν τη σκληρή πραγματικότητα ανέκαθεν. Οι επεμβάσεις ήταν πάντα πολύ αργές, συχνά με καθυστέρηση ημερών. Ακόμη και η πιθανότητα να βρεθεί την Άνοιξη, ήταν απολύτως αποδεκτή. Όμως, μια επιχείρη-

ση ορεινής διάσωσης για να έχει χαρακτήρα διάσωσης, θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός λίγων ωρών από τη στιγμή του ατυχήματος, διαφορετικά ολισθαίνει σε επιχείρηση περισυλλογής πτώματος.

Το ατύχημα στην Τύμφη, έδωσε την ευκαιρία να μπουν τα πράγματα στη θέση τους. Για πρώτη φορά στην ιστορία της ορεινής διάσωσης στην Ελλάδα δόθηκε η ευκαιρία να γίνει σύγκριση αποτελεσματικότητας των Ελληνικών ομάδων διάσωσης με μια διεθνή ομάδα. Το γεγονός ότι το πτώμα βρέθηκε από τους Ελβετούς σε 15 λεπτά και η όλη επιχείρηση δεν διήρκεσε πάνω από 45 λεπτά, ενώ οι Ελληνικές ομάδες έψαχναν 4 μέρες χωρίς αποτέλεσμα, δεν έχει να κάνει τόσο με την ικανότητα της Ελβετικής ομάδας. Οποιαδήποτε ομάδα με σωστή οργάνωση και εμπειρία θα έπρεπε να κάνει το ίδιο. Ήταν μια επιχείρηση πολύ απλή, καθώς η πτώση του ορειβάτη σταμάτησε εκεί που μειώθηκε η κλίση της πλαγιάς (τι πιο λογικό), περίπου 600 μέτρα χαμηλότερα. Το πτώμα δεν είχε θαφτεί από τα χιόνια (άρα φαινόταν από τον αέρα) και το σημείο όπου βρέθηκε ήταν ομαλό, όπως αποδείχθηκε από το γεγονός ότι ο Ελβετός πιλότος προσγειώσε το ελικόπτερο δίπλα του. Τόσο απλή ήταν εν τέλει η επιχείρηση, που οι Ελβετοί, αν και επαγγελματίες που αρχικά είχαν ζητήσει 10.000

ευρώ ημερησίως, τελικά αρνήθηκαν να πάρουν την αμοιβή και ζήτησαν μόνο τα έξοδά τους. Ήρθαν μέχρι τα Γιάννενα με ένα μικρό νοικιασμένο αεροπλάνο, και επιχείρησαν με ένα ελαφρύ ιδιωτικό ελικόπτερο του επιχειρηματία Βασίλη Χήτου που δεν είναι φτιαγμένο για διάσωση. Από τη μια λοιπόν είχαμε τους Ελβετούς και από την άλλη τις ελληνικές ομάδες διάσωσης, την αεροπορία με το super ryma, την EMAK και την Ελληνική Ομάδα Διάσωσης. Δεν θα σταθώ σε αυτό το δημοσίευμα στον τρόπο που ενήργησαν όλοι αυτοί και ποια ήταν τα λάθη της κάθε ομάδας. Οι συνθήκες του ατυχήματος και όλη η διαδικασία της επιχείρησης ερευνάται τουλάχιστον από το Σωματείο των οδηγών βουνού με ένα και μοναδικό στόχο. Το να διαμορφώσουμε μια πρόταση για νέες διαδικασίες ενεργειών σε κάποια ανάλογη περίπτωση στο μέλλον ώστε αφενός η επέμβαση να είναι άμεση και αποτελεσματική, αφετέρου το κόστος της επιχείρησης να είναι το ελάχιστο δυνατόν για το κράτος ή τους συγγενείς.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να σταθώ σε μια άποψη που άκουσα με την ευκαιρία της δημοσιοποίησης του ατυχήματος της Τύμφης. Κάποιος είπε (και πιθανόν πολλοί ακόμη συμφωνούν) ότι καλά έπαθε ο συγκεκρι-

μένος ορειβάτης αφού πήγαινε στα βουνά και δεν πρόσεχε, και ότι το κράτος δεν έχει υποχρέωση να ψάχνει για να τον βρει ξοδεύοντας τόσα χρήματα. Την άποψη αυτή θα την χαρακτηρίσω επικοινωνιακά αφελή αν και θα της ταίριαζαν και πιο βαρείς χαρακτηρισμοί. Γιατί με την ίδια λογική θα έπρεπε τότε να αντιμετωπίζεται και η οποιαδήποτε άλλη μορφή αναψυχής επιλέξει κάποιος σε αυτή τη χώρα. Είτε, δηλαδή, πάει μια εκδρομή αναψυχής με το αυτοκίνητό του και κάπου πέσει σε μια χαράδρα, είτε γιατί πάει για κυνήγι και κάπου γκρεμιστεί, είτε πάει για ψάρεμα αναψυχής και βουλιάξει η βάρκα του, είτε γιατί πάει για ποδήλατο στο δάσος και χαθεί. Ας σκεφτεί ο καθένας όλα αυτά τα ενδεχόμενα, και ας ξαναπεί τότε ότι δεν θα πρέπει να υπάρχει διάσωση για όσους κάνουν αναψυχή. Θα βάλω όμως και μια άλλη παράμετρο που τη θεωρώ σημαντική για την οικονομία της χώρας. Ως χώρα λοιπόν, στηρίζομαστε σε μεγάλο βαθμό στον εισερχόμενο τουρισμό. Και υποτίθεται ότι κάνουμε και μια προσπάθεια να προβάλουμε ένα εναλλακτικό μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης πέρα από τη θάλασσα και τον ήλιο, με έμφαση στο χειμερινό τουρισμό, τον τουρισμό υπαίθρου και τα σπορ δράσης και υπαίθρου αναψυχής. Ήδη στο χώρο αυτών των μορφών

τουρισμού είχαμε ατυχήματα ξένων τουριστών, μερικά από τα οποία ήταν θανατηφόρα. Η αναποτελεσματική διάσωση της Ελλάδας αποτρέπει πολλούς τουρίστες να κάνουν δραστηριότητες στην Ελλάδα. Θυμίζω το θάνατο ενός Εγγλέζου στη Ζάκυνθο πέρσι το καλοκαίρι, που έκανε πτήση με paraglart στην παραλία με το ναυάγιο, όπου έπεσε πάνω στα βράχια της ορθοπλαγιάς και σκόλασε εκεί με το αλεξίπτωτο σπάζοντας μόνο το πόδι του. Επί ώρες δεν βρέθηκε κάποια αποτελεσματική ομάδα να τον σώσει και τελικά έπεσε και τσακίστηκε μπροστά στα μάτια εκατοντάδων λουομένων στην παραλία. Ποια πιστεύετε ότι ήταν η εικόνα της χώρας μας ως τουριστικός προορισμός που κυκλοφόρησε στο εξωτερικό; Πώς να γίνει η Ελλάδα προορισμός για τέτοια σπορ όταν όλοι γνωρίζουν ότι αν πάθουν ατύχημα, κανείς δεν θα ξέρει πώς να τους σώσει; Σίγουρα κάποιοι θα συνεχίσουν να έρχονται, όμως το σίγουρο είναι ότι μαζική επισκεψιμότητα δεν θα δούμε ποτέ σε αυτόν τον τομέα τουρισμού. Δεν θα δούμε ποτέ τις εικόνες που συναντάμε σε όλες τις Άλπεις με τους χιλιάδες παραπεντίστες, τους εκατοντάδες χιλιάδες πεζοπόρους, αναρριχητές ή kajakers. Η ανάπτυξη του τουρισμού υπαίθρου στην Ελλάδα, προϋποθέτει και τη σοβαρή οργάνωση μιας αποτελεσματικής ομάδας διάσωσης. Τελεία και παύλα.

Στη χώρα μας πάντως είχε στο παρελθόν ξεκινήσει ξανά η οργάνωση της ορεινής διάσωσης. Ήταν στα τέλη της δεκαετίας του '80 όταν η Ομοσπονδία Ορειβασίας επιχείρησε να συστηματικοίσει την ορειβατική εκπαίδευση. Την οργάνωση είχε αναλάβει ο τότε αντιπρόεδρος της ομοσπονδίας Μιχάλης Τσουκιάς που οργάνωσε τη διαδικασία με κανονισμούς σχολών όλων των επιπέδων, μεταξύ των οποίων και σχολές ορειβατικής διάσωσης. Όλοι οι αξιόλογοι αναρριχητές της εποχής εντάχθηκαν σε αυτή τη διαδικασία και αφού παρακολούθησαν σχολές σε όλη την Ελλάδα δημιουργήθηκε ο πρώτος πανελληνίος μηχανισμός ορειβατικής διάσωσης υπό την εποπτεία της ομοσπονδίας. Αποκορύφωμα αυτής της κίνησης ήταν η συμμετοχή δεκάδων μελών της ομάδας στην έρευνα για την ανεύρεση του στρατιωτικού αεροπλάνου C-130 που έπεσε στην Όθρυ το 1991 με 62 νεκρούς. Οι ορειβάτες συμμετείχαν πολύ οργανωμένα τόσο στην έρευνα όσο και την περισυλλογή των πτωμάτων όταν εντοπίστηκε το αεροπλάνο, τόσο, που ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Βαρβιτσιώτης τους βράβευσε για τη συγκεκριμένη επιχείρηση. Αυτό ενίσχυσε την αναγνώριση του μηχανισμού και από την αεροπορία, η οποία στη συνέχεια βοήθησε προσφέροντας ελικόπτερα όποτε ήταν αναγκαίο.

Όστόσο τα ορειβατικά ατυχήματα στην Ελλάδα δεν ήταν και τόσα πολλά για να κινητοποιείται η ομάδα συχνά, ενώ παράλληλα στην ομοσπονδία άλλαξαν τα πρόσωπα και τελικά η διαδικασία ατόνησε και δεν δόθηκε ποτέ συνέχεια. Πιστεύω ότι ο κύριος λόγος ήταν ότι ποτέ αυτή η διαδικασία δεν αποτυπώθηκε σε κάποιες θεσμοθετημένες διαδικασίες της πολιτείας. Αυτό φάνηκε περίτρανα στο επόμενο σοβαρό αεροπορικό ατύχημα που έγινε λίγα χρόνια μετά, με την πτώση του Ουκρανικού Yakovlev στα Πιέρια όρη το 1997. Λόγω του διεθνούς ενδιαφέροντος για το ατύχημα εκείνο, έγινε μια τεράστια σε μέγεθος κινητοποίηση σε ένα χιονισμένο βουνό με ελάχιστη ορατότητα. Στρατός, αστυνομία, αεροπορία, ορειβατικοί σύλλογοι, δασικές υπηρεσίες, εθελοντές, κυνηγητικοί σύλλογοι, απόστρατοι καταδρομείς και πολλοί άλλοι ο συνολικός αριθμός των οποίων ξεπερνούσε τα 6.000 άτομα(!) και τα 30 ελικόπτερα και αεροσκάφη, έψαχναν άναρχα στο βουνό, χωρίς να γνωρίζει η δε-

Ο Χρήστος Λάμπρης

ξιά τι ποιεί η αριστερά. Οι ορειβάτες του μηχανισμού διάσωσης βρέθηκαν στον τόπο αλλά ήταν αδύνατον να συντονιστούν με τις άλλες υπηρεσίες. Η κάθε υπηρεσία κινούνταν μόνη της χωρίς να ενημερώνει κανέναν πού θα πάει και τι θα κάνει. Ιδιαίτερα οι υπηρεσίες των ένστολων είχαν ένα τέτοιο ανταγωνισμό μεταξύ τους ποιος θα βρει πρώτος τα συντρίμια, που αρνούταν την οποιαδήποτε βοήθεια και συνεργασία. Η απογοήτευση των ορειβατών ήταν τέτοια που ουσιαστικά η επιχείρηση εκείνη αποτέλεσε και το κύκνειο άσμα του μηχανισμού. Έκτοτε, όλοι αποδέχθηκαν την πραγματικότητα και θεωρούσαν πως δεν υπήρχε λόγος να ασχολούνται παρακαλώντας να γίνονται αποδεκτοί και να εισακούνται οι απόψεις τους από τους επικεφαλής της κάθε επιχείρησης. Αν συνέβαινε κάποιο ορειβατικό ατύχημα θα αλληλοβοηθούνταν, αλλά ως εκεί.

Το σημαντικότερο στη συζήτηση που έχει ξεκινήσει τώρα, με αφορμή το πρόσφατο ατύχημα, είναι να πειστούν οι αρμόδιοι για το πώς θα μπορούσε να οργανωθεί μια τέτοια ομάδα διάσωσης. Από ποιους να απαρτίζεται; Ποιος είναι ο αριθμός των μελών που πρέπει να στελεχώνουν μια ομάδα διάσωσης ώστε να έχουν μια αποτελεσματική και άμεση διάσωση; Την απάντηση λίγο πολύ την δίνει και πάλι το παράδειγμα της Ελβετικής ομάδας διάσωσης που επιχείρησε στην Τύμφη. Συγκεκριμένα, ήρθαν 3 άτομα, ένας πιλότος, ένας οδηγός βουνού και ένας ορειβάτης γιατρός. Αυτές είναι και οι ειδικότητες όσων θα πρέπει να εμπλέκονται στα θέματα ορεινής διάσωσης, και οτιδήποτε άλλο είναι χάσιμο χρόνου και χρημάτων.

Ας αναφέρω όμως και δυο λόγια για την κάθε μια από τις ειδικότητες αυτές, ώστε να κατανοήσουμε το ρόλο τους. Κατ' αρχήν να πούμε ότι δεν νοείται ορεινή διάσωση χωρίς ελικόπτερο ορεινής διάσωσης. Το super puma που επιχείρησε στην Τύμφη είναι βαρύ και ακατάλληλο για ορεινή διάσωση. Χρειάζεται ένα μικρό και ευέλικτο ελικόπτερο, εξοπλισμένο με βίντσι, αλλά το κυριότερο, να το πιλοτάρει κάποιος πιλότος με ειδική εκπαίδευση στην ορεινή διάσωση. Ορεινή διάσωση δεν σημαίνει απλά να πετάει πάνω στα βουνά, σε αποστάσεις ασφαλείας από τις κόψεις και τις ορθοπλαγιές, τραβώντας φωτογραφίες και βίντεο. Απαιτείται να προσεγγίζει τις ορθοπλαγιές σε απόσταση ελάχιστων μέτρων, να αποβιβάζει διασώστες

σε απόκρημνες κόψεις, να γνωρίζει τις κινήσεις του αέρα κοντά στα βράχια, και γενικά να κάνει χειρισμούς που εκ πρώτης δείχνουν επικίνδυνοι. Σε συνέντευξη του Ελβετού πιλότου που αναρτήθηκε στη σελίδα της ομάδας τους, αναφέρει τη διαπίστωσή του ότι οι Έλληνες πιλότοι δεν είναι εκπαιδευμένοι για κάτι τέτοιο. Αμφιβάλω ωστόσο ότι οποιοσδήποτε Έλληνας ένστολος πιλότος ή αξιωματικός θα αποδεχθεί αυτή την κριτική. Όλοι θα πουν ότι οι Έλληνες πιλότοι είναι ικανότατοι και μπορούν να κάνουν τα πάντα. Ας μην παραμυθιαζόμαστε όμως, άλλη είναι η εκπαίδευση των πιλότων για πολεμικές επιχειρήσεις και άλλη για ορεινή διάσωση. Ο μόνος πιλότος που αποδέχθηκε με τιμότητα την άγνοιά του ήταν ο επιχειρηματίας Βασίλης Χήτος, ο οποίος προσφέρθηκε να εκπαιδευτεί από τους Ελβετούς. Το πρώτο σημαντικό ζήτημα λοιπόν είναι να αποδεχθούμε αυτή την αδυναμία, διαφορετικά είναι περιττό να συζητάμε για το επόμενο βήμα. Προς σύγκριση πάντως, θα αναφέρω απλά το τι συμβαίνει στο Νεπάλ, μια χώρα σχεδόν τριτοκοσμική. Το 1985 χρειάστηκε να με διασώσουν στην Annapurna South και ήρθε το ένα και μοναδικό ελικόπτερο που είχε ο στρατός τους. Πόσα ελικόπτερα είχε το 1985 ο Ελληνικός στρατός; Σίγουρα πολλά περισσότερα. Σήμερα και το Νεπάλ έχει αρκετά ελικόπτερα, όμως η βασική διαφορά είναι ότι οι ένστολοι του Νεπάλ δεν θεωρούν ότι είναι οι πρώτοι των πρώτων. Κάλεσαν λοιπόν πιλότους από την Ελβετία και τους εκπαιδύσαν στην ορειβατική διάσωση. Το αποτέλεσμα είναι αυτή τη στιγμή να έχουν πιλότους άριστα εκπαιδευμένους με επιχειρήσεις εξαιρετικής δυσκολίας στο ενεργητικό τους.

Ο επόμενος κρίκος της αλυσίδας έχει να κάνει με την εκπαίδευση και τις ικανότητες όσων μπορούν να επεμβαίνουν σε μια τέτοια επιχείρηση. Στις Άλπεις οι διασώστες είναι οδηγοί βουνού, και αυτό είναι τόσο προφανές ότι θα πρέπει να ισχύει ώστε δεν συζητείται καν. Ο λόγος είναι απλός. Η επιχείρηση μιας ορεινής διάσωσης δεν έχει ποτέ προδιαγεγραμμένη εξέλιξη, ιδιαίτερα αν πρόκειται για μια δύσκολη επιχείρηση. Μπορεί το σημείο του ατυχήματος να μην προσεγγίζεται με το ελικόπτερο τόσο ώστε να μπορεί να φορτωθεί άμεσα ο ατυχών. Να πρέπει να αποβιβαστούν οι διασώστες στην κοντινότερη κόψη και να αντιμετωπίσουν όλες τις τεχνικές δυσκολίες μιας δύ-

σκολης αναρρίχησης μέχρι να τον προσεγγίσουν. Και θα πρέπει να έχουν την ικανότητα να το κάνουν με ασφάλεια και ταχύτητα, να προσφέρουν τις πρώτες βοήθειες, να διασφαλίσουν ότι με την περεταίρω μεταφορά του τραυματία δεν θα προξενήσουν περισσότερες βλάβες, και να τον μεταφέρουν σε σημείο προσβάσιμο από το ελικόπτερο. Και όλα αυτά στον ελάχιστο δυνατό χρόνο. Αυτό σημαίνει ότι πρώτα και κύρια ο διασώστης θα πρέπει να είναι άριστος ορειβάτης και αναρριχητής. Και επειδή η κορυφή της ορειβατικής εμπειρίας αποτυπώνεται διεθνώς στην ιδιότητα των οδηγών βουνού, για το λόγο αυτό και διεθνώς τις διασώσεις τις αναλαμβάνουν οδηγοί βουνού. Αν θα έπρεπε σε έναν διασώστη να μοιράσω ποσοστιαία τις γνώσεις που θα πρέπει να έχει, θα έλεγα ότι κατά 70% θα πρέπει να είναι ορειβάτης και μόνο 30% να έχει γνώσεις διάσωσης. Αυτό σημαίνει ότι πρώτα κάποιος γίνεται ορειβάτης και μετά μαθαίνει να είναι και διασώστης, το αντίθετο δεν μπορεί να γίνει. Κι όταν λέω ορειβάτης, εννοώ να γνωρίζει αναρρίχηση βράχου, αναρρίχηση πάγου και μικτή, προσανατολισμό, επιβίωση, να γνωρίζει άριστο χειρισμό υλικών ασφαλείας (σχοινιά, καρφιά, κλπ), να μπορεί να αντιληφθεί τους αντικειμενικούς κινδύνους του βουνού και πώς να τους αποφεύγει. Και όλα αυτά στο μέγιστο δυνατόν επίπεδο. Με λίγα λόγια, υπάλληλοι της EMAK που έχουν παρακολουθήσει και μερικά μαθήματα ορειβασίας, ή εθελοντές που έχουν κάνει μαθήματα διάσωσης, δεν μπορούν να αποτελούν την κύρια ομάδα ορεινής διάσωσης της χώρας μας.

Και τι γίνεται λοιπόν με τους οδηγούς βουνού που υπάρχουν στην Ελλάδα; Ποιος ήταν ο ρόλος τους στη συγκεκριμένη επιχείρηση; Οι οδηγοί βουνού ενδιαφέρθηκαν να συμμετάσχουν στην επιχείρηση, ζήτησαν όμως την πρόσκλησή τους από κάποιον επίσημο φορέα. Ο λόγος δεν ήταν γιατί είναι γραφειοκράτες ή φαντασμένοι. Απλά έχουν πλήρη επίγνωση ότι οι υπάρχον μηχανισμός ορεινής διάσωσης δεν περιλαμβάνει το ρόλο των οδηγών βουνού. Γνωρίζουν πολύ καλά ότι θα μπορούσαν να φτάσουν στον τόπο του ατυχήματος και να μην τους δίνει κανείς τη δυνατότητα να πάρουν αποφάσεις για το πώς θα πρέπει να γίνει η επιχείρηση. Η EMAK πιστεύει και διατυμπανίζει ότι έχουν την εκπαίδευση να προσφέρουν τέτοιες υπηρεσίες, και ότι δεν χρειάζονται βοήθεια. Με αφορμή τη δημοσιότητα που δόθηκε στο συγκεκριμένο ατύχημα, κάποιος δημοσιογράφος ρώτησε έναν διοικητή της EMAK για ποιον λόγο δεν καλούν τους οδηγούς βουνού να βοηθήσουν και η απάντησή του ήταν «μα τους οδηγούς βουνού εμείς τους εκπαιδύουμε!» Αν λοιπόν η EMAK δεν συνειδητοποιήσει ποια είναι τα όριά της, και να αποδεχθεί πλήρως την ευθύνη της για την μη διάσωση άλλων τραυματιών στο παρελθόν, τότε και πάλι θα μείνουμε στα ίδια.

Ωστόσο, οι οδηγοί βουνού αποφάσισαν αυτή τη φορά να επέμβουν. Ήδη διερευνούν τις συνθήκες του ατυχήματος και το τι ενέργειες διάσωσης προηγήθηκαν μέχρι που ήρθαν οι Ελβετοί, έτσι ώστε να καταλήξουν σε ένα πόρισμα το οποίο θα καταθέσουν στην πολιτεία με συγκεκριμένες προτάσεις για το πώς θα πρέπει να οργανωθεί η ορεινή διάσωση στη χώρα μας ώστε να είναι αποτελεσματική και με το ελάχιστο δυνατόν κόστος. Ας ελπίσουμε μετά από αυτό να οδηγηθούμε σε θεσμοθετημένες διαδικασίες ενεργειών οι οποίες θα ενεργοποιούνται αυτόματα και στον ελάχιστο χρόνο, ώστε να μην επαναληφθούν παρόμοια φαινόμενα στο μέλλον.

Ανακοινώθηκαν οι ημερομηνίες για το φεστιβάλ

«Κάλυμνος, The North Face 2013»

Η δημοφιλής εταιρεία The North Face (TNF) έχει ξεκινήσει ήδη την προετοιμασία φετινού Φεστιβάλ Αναρρίχησης στην Κάλυμνο με επίσημες ημερομηνίες διεξαγωγής τις 10 - 13 Οκτ 2013. Σύμφωνα με την οργανωτική ομάδα της TNF το Αναρριχητικό Φεστιβάλ της Κάλυμνου, θα βασιστεί στην περσινή επιτυχημένη διοργάνωση και θα έχει παρόμοια μορφή: ένας PROject αγώνας για τους επαγγελματίες αθλητές σε ένα νέο αναρριχητικό πεδίο, ένα Ανοικτό και Μεγάλο μαραθώνιο αναρρίχησης που απευθύνεται στο σύνολο της αναρριχητικής κοινότητας, αφηγηματικές βραδιές με ιστορίες από τα βράχια και πάρτι στην παραλία. Με τέλειες θερμοκρασίες για την αναρρίχηση, το φεστιβάλ θα εξασφαλίσει θεαματικές επιδόσεις από τους καλύτερους αθλητές του κόσμου και φιλοδοξεί να επαναφέρει ξανά την ίδια μοναδική αξέχαστη ατμόσφαιρα.

Τα καλά νέα αφορούν τη μετατόπιση των ημερομηνιών του φετινού φεστιβάλ ελαφρώς προς τα πίσω. Μια επανάληψη των απροσδόκητα ζεστών και υγρών συνθηκών της προηγούμενης χρονιάς δεν θα ήταν ευπρόσδεκτη, τουλάχιστον από τους κορυφαίους επαγγελματίες αναρριχητές. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε πως ο Οκτώβριος είναι η υψηλή περίοδος επισκεψιμότητας των αναρριχητών στο νησί. Ελπίζουμε να σας δούμε όλους στο μαγικό νησί της αναρρίχησης και προσβλέ-

πουμε στη δροσερή, ζωντανή και θετική ενέργεια του φεστιβάλ για ακόμα μια φορά.

Επισυνάπτονται μερικές φωτογραφίες από το 2012 TNF Αναρριχητικό Φεστιβάλ της Κάλυμνου.

Πληροφορίες: <http://eu.thenorthface.com> και www.climbkalymnos.com

Video: 1st The North Face Climbing Festival 2012 <https://vimeo.com/52694740>

Photos: The North Face® | Damiano Levati

1

Λεωνίδιο

νέες διαδρομές
από τους αδερφούς Remy

Ο γνωστός Ελβετός αναρριχητής Claude Remy, επα-
νήλθε στο Λεωνίδιο στις αρχές Ιανουαρίου του 2013 μαζί
με τον αδελφό του Yves, οι οποίοι αποτελούν ένα από τα πιο
αναγνωρισμένα δίδυμα στον χώρο της αναρρίχησης. Παρέμειναν για
12 ημέρες στο Λεωνίδιο με σκοπό την αναζήτηση κατάλληλων πεδίων
για το άνοιγμα νέων αναρριχητικών διαδρομών.

Για να το πραγματοποιήσουν αυτό αφιέρωσαν πολλές ώρες κα-
θημερινά στα βράχια του Λεωνιδίου, έχοντας στο πλευρό τους τον
Γιάννη Μεταξωτό, ντόπιο κάτοικο, γνώστη του αντικειμένου αλλά και
της ευρύτερης περιοχής. Κατά τη διάρκεια της διαμονής τους, κα-
τάφεραν να ανοίξουν 25 περίπου νέες διαδρομές ύψους 25 έως 40
μέτρα με βαθμό δυσκολίας από 5 έως 7c. Με την ευγενική προ-
σφορά τους, θέλησαν να συνδράμουν και αυτοί στην δημιουρ-
γία του αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου.

Τα δύο αδέρφια είχαν την αρωγή του Δήμου Νότιας
Κυνουρίας και την υποστήριξη των κατοίκων, ενώ υπο-
δέχτηκαν και ομάδα συμπατριωτών τους Ελβετών
οδηγών βουνού, που προσκάλεσαν οι ίδιοι για μια
αναρριχητική περιοδεία στην Ν/Δ Πελοπόννησο. Φυ-
σικά, οι προσκεκλημένοι, δεν έχασαν την ευκαιρία να
δοκιμάσουν και αυτοί τις νέες διαδρομές.

Επισκέφτηκα το Λεωνίδιο λίγο πριν την ολοκλήρωση
του ανοίγματος των διαδρομών, για να συναντήσω τους
καλούς μου φίλους Remy. Εκεί συνάντησα και τον Γιάννη
Μεταξωτό μαζί με κατοίκους, από τους οποίους είχα θερμή
υποδοχή και φιλοξενία μετά από 27 χρόνια απουσίας. Επί-
σης είχα την χαρά και την τιμή να δοκιμάσω πρώτος τις
νέες αναρριχητικές διαδρομές, με το δικαίωμα του φίλου
και χορηγού της αποστολής, αφού προσέφερα και εγώ τα
βύσματα και τις πλακέτες!

Η αναρρίχηση στο Λεωνίδιο ξεκίνησε τον Απρίλη του
1987 με το άνοιγμα της κλασικής πια διαδρομής «Το πιλιέ
Της Φωτιάς» η οποία μοιάζει με μια μικρογραφία της Nose στο
πάρκο Yosemite της Καλιφόρνια. «Πάνω απ' τα στενά δρομάκια και
τα λευκά σπίτια του Λεωνιδίου υψώνεται εντυπωσιακά η ημικυκλική
κόκκινη ορθοπλαγιά. Στη θέα τους, τα περίπου 200-250 μέτρα κατακό-
ρυφα και βάλε, αποτελούν ονειρώδη πρόκληση για τον αναρριχητή.»
Αυτά γράφαμε στο περιοδικό ΚΟΡΦΕΣ του 1989, μετά από την αναρρι-
χητική συνάντηση που διοργανώσαμε στο Λεωνίδιο. Το παλιό αναλυ-
τικό άρθρο μπορεί να διαβάσει κανείς online στο

http://www.leonidion.gr/2012/07/blog-post_1844.html#.UT4Dm1e6_Co

Δυστυχώς η ευκαιρία πέρασε ανεκμετάλλευτη, τα χρόνια πέρασαν και τα βράχια του Λεωνιδίου παρέμειναν μοναχικά ενώ θα μπορούσαν από τότε να έχουν εξελιχτεί σε ένα δημοφιλή και προσοδοφόρο για την τοπική κοινότητα, αναρριχητικό προορισμό.

Στις μέρες μας το ενδιαφέρον επανήλθε και οι εξελίξεις είναι ελπιδοφόρες. Ήδη έχει δημιουργηθεί το πεδίο της «Μονής Ελώνης» με 9 εκπληκτικής ποιότητας διαδρομές από 7a+ έως 8b, από τους Σπύρο Κουθούρη, Σταμάτη Κωνσταντακόπουλο και Γιώργο Κουτσούκη. Συνεχόμενα σταλακτιτικά κολονέττα που προκαλούν δέος, με σταθερή αρνητική κλίση 30 μοιρών και ανάπτυγμα που φτάνει τα 60 μέτρα! Περιορισμένη μεν ποσότητα διαδρομών και ποικιλία στη βαθμολογία, αλλά σίγουρα ένα από τα πιο εντυπωσιακά πεδία αθλητικής αναρρίχησης στη χώρα μας. Αναλυτικές πληροφορίες στο http://www.leonidion.gr/2013/02/blog-post_12.html#.UT4QI1e6_Co

Παράλληλα το έργο "δημιουργίας του Αναρριχητικού πάρκου Λεωνιδίου" βρίσκεται υπό εξέλιξη και αποτελεί προϊόν της συνεργασίας της Αναπτυξιακής Εταιρείας "Πάρνωνας Α.Ε." με τους Σταμάτη Κωνσταντακόπουλο, Σπύρο Κουθούρη και Κώστα Ρούσο, υπό την ακέπη του Αθηνναϊκού Ορειβατικού Συλλόγου (Α.Ο.Σ).

Είναι πραγματικά ευοίωτες οι προοπτικές για να καθιερωθεί το Λεωνίδιο σαν ένας ξεχωριστός προορισμός εναλλακτικού τουρισμού και να προσελκύσει μεγάλο πλήθος αναρριχητών, ιδιαίτερα τους χειμερινούς μήνες, τότε που οι καιρικές συνθήκες είναι ιδανικές για αναρρίχηση στις νότιες ορθοπλαγιές της περιοχής.

Οι αδελφοί Remy μάλιστα έχουν ξετρελαθεί με τις δυνατότητες της περιοχής και αναμένεται να επιστρέψουν στα μέσα Απριλίου ώστε να συνεχίσουν το έργο τους, εμπλουτίζοντας τα βράχια με νέες διαδρομές.

Κατά τη γνώμη μου, αυτό που πραγματικά ξεχωρίζει στο Λεωνίδιο, είναι το ανάπτυγμα της ορθοπλαγιάς, το οποίο σε κάποια σημεία υπερβαίνει τα 200 μέτρα, προσφέροντας μοναδικές δυνατότητες για μεγάλες διαδρομές πολλαπλών σχοινιών, στο στυλ μάλιστα του παγκοσμίου φήμης φαραγγιού του Verdon στη Νότιο Γαλλία, όπου και εκεί η πρόσβαση γίνεται πιο εύκολα από πάνω με rapέλ.

Ο Κοκκινόβραχος Λεωνιδίου αποτελεί για μένα μια παλιά καλή αγάπη, έναν ακατάλυτο δεσμό που μου θυμίζει τα νεανικά μου χρόνια και μια από τις σημαντικότερες νέες διαδρομές που κατάφερα να σκαρφαλώσω. Είκοσι έξι χρόνια πέρασαν ώπου ο Γιάννης με ώθησε να επιστρέψω στην τεράστια ορθοπλαγιά. Στις προτεραιότητές μου ήταν η συντήρηση των σάπιων πια ασφαλειών του «Πιλιέ της φωτιάς» και ίσως να ανοίξω ακόμα μια παρόμοια διαδρομή αλλά με καθαρά σπορ χαρακτήρα. Δυστυχώς η πίεση χρόνου και οι υποχρεώσεις δεν μου επέτρεψαν να πραγματοποιήσω την επιθυμία μου μέσα την χειμερινή περίοδο, οπότε αναβάλλεται για του χρόνου.

Διαμονή: Συνιστώ ανεπιφύλακτα το Αρχοντικό Χιώτη 19ου αιώνα, ανακαινισμένο με αληθινό μεράκι, στο κέντρο του Λεωνιδίου (special prices & service). www.archontikochiotti.gr και το <http://www.hatzipanayiotis.gr>. Αν θέλετε πιο οικονομικά καταλύματα θα βρείτε στο Λεωνίδιο, στο λιμάνι της Πλάκας, στα Πουλίθρα και για το τέλειο υπάρχει το ξενοδοχείο Smyros Resort ****

Διατροφή: Στα ταβερνάκια του Λεωνιδίου, Πλάκας και Λάκου, με παραδοσιακά φαγητά.

Πληροφορίες στον πάντα πρόθυμο Γιάννη Μεταξωτό τηλ. 6944381024 & στην ιστοσελίδα, Αναρριχητικό Πάρκο Λεωνιδίου στο Facebook.

Οι νέες διαδρομές από τους Αδελφούς Remy

Οι διαδρομές είναι νέες και ίσως έχουν ακόμα χώματα ή σαθρά κομματάκια. Σκαρφαλώστε με προσοχή, απαραίτητη η χρήση κράνους.

Οι διαδρομές περιγράφονται από αριστερά προς τα δεξιά.

Hot rock sector

Πεδίο στα αριστερά (κοιτώντας προς το βορρά) της κύριας ορθοπλαγιάς πάνω από το Λεωνίδιο. Από το Λεωνίδιο ακολουθήστε το δρόμο προς τη Βασκίνα έως και την 6η στροφή όπου παρκάρετε. Διασχίζετε το ρέμα και συνεχίζετε προς τα πάνω ακολουθώντας τα κόκκινα σημάδια ως το μεγάλο πατάρι. 15 λεπτά.

1. Project,	1 βύσμα	
2. Project,	1 βύσμα	
3. 7a+?	Hot rock 25 m	
4. 7c	String climbing	ρελέ κοινό με την 3
5. 6c	Drasi	
6. 6c	Helen	
7. 7a	Hotel	30 m
8. 7b	Oyk	38 m
9. 7a+	Commando	37 m
10. 6b	Mayo	40 m, 17 σετάρια
11. 6c	Iannis	
12. 6c+	Bugaboo	

Cave of Panagia sector

Από το Λεωνίδιο κατευθυνθείτε προς Αθήνα. Μετά την κόψη με τους ανεμόμυλους, δείτε πάνω αριστερά τον χαρακτηριστικό κόκκινο τοίχο με τους σταλακτίτες και τη σπηλιά. Το μονοπάτι δεν είναι ακόμα έτοιμο, αλλά αναμένεται να σηματοδοτηθεί και να καθαριστεί σύντομα από τους ντόπιους. Από τα τελευταία σπίτια πηγαίνουμε πάνω και δεξιά μέχρι τα κοντινότερα βράχια. Στη συνέχεια ακολουθούμε αριστερά τη βάση της ορθοπλαγιάς κάτω από το βουνό Γαλιώρα ως το πεδίο. 30 λεπτά.

1. 6c	5.S	40 m
2. 6b+	Kisakas	40 m
3. 6a+	Nimfes	25 m
4. 6b	Karia	38 m
5. 6b	Sintza	38 m
6. 5b	Sitena	
7. 5c	Prastos	
8. 5c+	Ligeria	
9. 5c+	I.5	

Ξεκινούν από το πάνω πατάρι σαν δεύτερες σχοινιές πάνω στα κολονέττα.

10. 7c	Edlinger	
11. ?	Project	2 βύσματα
13. 7b	Berhault	

100 m στα δεξιά στο γκριζό τοίχο

1. 6a	I am a hero
2. 6a+?	Dont panik

1. Ο Yves Remy στη διαδρομή Mayor 6b 40m, 17 σετάρια. Αναμένεται να γίνει σύντομα κλασική.
Φωτ. Claude Remy

2. Ένα κομμάτι από το δέος! Τα ανυπέρβλητα κολονέττα της Μονής Ελώνης. Φωτο Claude Remy.

3. Η Ορθοπλαγιά του Λεωνιδίου με το Πιλιέ της φωτιάς, ορθώνεται περήφανη πάνω από το εκπληκτικό Αρχοντικό Χατζηπαναγιώτη.
Φωτο Άρης Θεοδωρόπουλος

